

פרוטוקול מס' 184

מישיבת ועדת העבודה ביום ד' ח' באב, חשלה - 16 ביולי 1975, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
א. אבטבי
פ. גרופר
ל. דיציאן
י. דרנצקי (יודין)
מ. ורשמן
ה. זיידל
מ. כהן
א. לבנבראון
ד. לוי
א. לין

מוזמנים:

חבר-הכנסת ד. קורן
י. דורון
י. חזיזה
ב. צלנר
ד. איש-שלום
מ. טלמון
י. פלד
- ראש עיריית עכו
- מזכיר מועצת פועלי עכו
- משרד השיכון
- משרד השיכון
- מינהל מקרקעי ישראל
- חברת עמידר

מזכיר הוועדה:

י. שומרון

רשמה:

מ. הלנברג

סדר היום:

בעיית הדיור בעכו - הצעה לסדר-היום
של חבר-הכנסת דוד קורן
שונות

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני פותחת את הישיבה.
רצוני למלא חובה נעימה ולהודות לחבר-
הכנסת ורטמן אשר מילא את מקומי בהיותי מחוץ לארץ.

בעיית הדיור בעכו - הצעה לסדר-היום של
חבר-הכנסת דוד קורן

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני מקדמת בברכה את ראש עיריית עכו,
מזכיר מועצת פועלי עכו, נציגי משרד
השיכון, חברת "עמידר" ומינהל מקרקעי ישראל.

כמקובל בדיון על הצעות לסדר-היום, נשמע
את סקירתו של חבר-הכנסת דוד קורן.

ד. קורן:
רצוני לברך את יושבת-ראש הוועדה לשובה
ארצה משליחות מעייפת ובמידה רבה גם
מאכזבת. אני יודע מה פירוש הדבר להשתתף בוועידה בשעה שכל העולם יורק
עלינו.

אשר לענין הנדון: אני מקווה שהסטנוגרמה
מונחת לפניכם ואחס מכירים את הנושא.

בדברי העליתי שתי בעיות אקוטיות - אחת
מהן ביחס למעברת נפוליון, שלדעתי היא אחד המטרדים הנוראים במדינה לשיכונם
של אנשים. התחילו לפרק את המעברה ונשאר מצב של עזובה קשה. בשביל מי שביקר
בזמנו ב"מחנה ישראל" אוכל לציין שהמצב במעברת נפוליון דומה לזה שהיה
בזמנו ב"מחנה ישראל". נשאלו במקום צריפים שפורקו, העירייה סגרה את המים
אבל מישהו הוציא את הפקק והמים זורמים לתוך הלכלוך. אנשים תפסו דירות
לפני שנהרסו והשכירו אותן, יש במקום זנות וסמים, עולם תחתון שאנשים
הגונים מחרחקים ממנו וחוששים לגור במקום. הישוב במקום קטן, בעל המכולת
איננו רוצה להחזיק בחנות, אין טעם להחזיק במקום גן ילדים ושירותים
אלמנטריים אחרים. באותו זמן יש בעכו דירות בנויות לתלפיות, השייכות למשרד
הקליטה. לאחרונה נאמר לי במשרד הקליטה שהם מוכנים להעביר דירות למשרד
השיכון בחנאי שהן תיועדנה לחושבי מעברת נפוליון.

אני אומר שיש לחסל את המעברה עד תום,
לחרוש את השטח ולתכנן אותו. אני מבין שיש תכניות ואולי נשמע על כך
מראש העיר. צריך להקים במקום שכונה יפה שתוכל להצמיד את עכו קדימה לעתיד.
נראה לי שאת הענין של מעברת נפוליון צריך לראות כאתגר ולסיים את העבודה
במקום תוך תקופה קצרה ביותר ואילו ניתן היה לבצע את הדבר עד פתיחת שנת
הלימודים - צריך לעשות זאת או לפחות לפנות משם את המשפחות שיש להן ילדים
כדי שהילדים יוכלו להתחיל את שנת הלימודים כראוי.

אני חוזר ומדגיש שצריך לנקות את השטח
וחשוב שהעירייה, משרד השיכון וחברת "עמידר" יפעלו כצוות כדי שלא ישארו
שירים בשולי המקום.

הבעיה השניה מתייחסת למצבם של התושבים
הערביים בעיר העתיקה. בזמנו השתתפתי בוועדה מסויימת לחקירת הנושא של
השיכון בעכו, פיתוח עכו, הערבים בעכו, ביקרתי במקום גם במסגרת סיוריה
של ועדת הפנים אלא שדבר לא זו. לפני ארבע שנים ניתן אור, שהנה מתחילים
להקים שכונה במאקר. היו לי ספקות אם הערבים תושבי העיר העתיקה של עכו
יקבלו את ההצעה לעבור למאקר כפרס ולא יראו זאת כגזירת גלות, כפי שניסח
להציג את הענין חבר-הכנסת חופיק זיאד. אני רואה בצעד זה העברה לשיכון
מסוג מה שמשמשת טבעון לחיפה, שיכון אריסטוקראטי של הרוצים לשפר את
תנאי חייהם. יתכן גם שאפשר לספק שטחים נוספים לעכו, לא זו הבעיה, אם
תושבי המקום רוצים לשלם מסים דווקא לעכו ולקבל ממנה שירותים. אנשי
טבעון, למשל, אינם רוצים להיות שייכים לחיפה.

ד. קורן:

יש לזכור שבדירות שבעיר העתיקה יש ומתגוררות משפחות גדולות בצפיפות של שמונה - תשע נפשות בחדר. לשבחו של משרד השיכון אני יכול לומר שבעכו, כמעט בכל מקום פרט לעיר העתיקה, חוסלה הצפיפות של "שלוש פלוס".

היות ואני חושב שאנחנו צריכים לקיים לא רק את ה"יראה" אלא גם את ה"ייעשה", צריך לפתור את הבעיה במהירות האפשרית.

במאקד נבנו 22 דירות. ברור שזה לא מספיק. שמענו כבר מפי שר השיכון שעומדים להקים שם ישוב גדול. אדרבה. זה צריך להעשות במהירות כדי לפתור את הבעיה ולתת לאנשים הרגשה שהבעיה הולכת ונפתרת.

אני חושב שהבעיה של עכו חורגת מהנושא של שיכון לערבים, היא חורגת מהבעיה הרגילה. צריך להביא לכך שהאווירה הטובה והיחסים הטובים בין יהודים וערבים בעכו יוכלו להתבסס על בסיס יותר איחון. אני מחשיב את דאגתה של המדינה לשני הסוגים של האוכלוסיה במקום ומצב זה בעכו, כאמור, חורג מהמסגרת הרגילה של פתרון בעיית השיכון.

עד כמה שאני מכיר את יושבת-ראש הוועדה אני יכול להיות בטוח שהיא לא תיתן לענין להישחק בין ניירות כחובים ללא ביצוע בשטח, ואני מבקש שהיא לא תרפה עד לפתרון.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מודה לחבר-הכנסת קורן. אציין כי במסגרת הדיונים שלנו על בעיות השיכון, על אכלוס הגליל ועל נושאים אחרים הועלתה לא פעם הבעיה של עכו. נחקיימו פגישות עם אנשי עכו והיו סיכומים כדי לקדם את הענין של האוכלוסיה הערבית בעכו. נדמה לי שבחודשים האחרונים נעשה משהו בכיוון זה, הן לגבי האוכלוסיה הערבית והן לגבי האוכלוסיה היהודית. אני מקווה שבהמשך הישיבה נשמע פרטים.

ב. צלנר:

בראשית דברי אתייחס למעברת נפוליון, כי היא מהווה אחת הבעיות הכאובות שלנו, אנחנו מטפלים בה לא מהיום.

מעברת נפוליון היתה בזמנו מקום מסודר שבו שירותי תרבות וחינוך, מים, חשמל, גינון וכו', עד שהיתה התפתחות והחל לחץ מוצדק, ביחוד של משפחות גדולות שלא היו יכולות להסתדר בדירות של 40 מ"ר, והחל תהליך של פינוי. בחודש אוגוסט 1973 יכולנו לדווח להנהלה שלנו שכמעט כל המשפחות המונות מעל לשש נפשות פונו מהשכונה, פרט ל-10 משפחות שלא הסכימו להתפנות ועד היום יש במקום 7 משפחות המונות 6 - 10 נפשות שאינן מוכנות להתפנות ואינן מוכנות לקבל את הפתרונות המוצעים. אותה שנה, באוגוסט 1973, בישיבה עם נציגי הגורמים הציבוריים בעכו, עם ועד תושבי המעברה סיכמנו וערכנו תכנית. בהתאם לתכניות שהיו מקובלות בשנת 1973 היתה הערכה שהמעברה תחוסל תוך ארבע שנים. היה סעיף שצויין בו כי בשנת 1974 ניתן 60 פתרונות למשפחות מן המעברה הזאת. בינתיים הגיעה שנת 1974 עם התנופה בבנייה ובגינון מעל למחוכנן, לכל מיני צורות, ויכולנו במסגרת זו לתת 120 פתרונות - מספר כפול מהמובטח ולפיכך יכולנו גם לקצר את משך היסול המעברה, במקום ארבע שנים כפי שהיה מחושב, לתקופה של שנתיים וחצי. על כך דיווחנו לכל הגורמים הנוגעים וגם ועד תושבי המעברה ידע זאת. התארגנו במסגרת זו והדבר מתבטא בכך שבאחר הבנייה נמצאות כיום בביצוע בשלבים שונים מעל ל-200 יחידות דיור להטבת תנאי דיור, ראשית כל למעברה. צריך לזכור שאם מדובר על מעל ל-200 יחידות פירוש הדבר למעשה לפחות 250 - 260 פתרונות כי בשעה שבונים דירות להטבת תנאי דיור בונים דירות גדולות למשפחות גדולות ואז יש אפשרות להעביר משפחות קטנות לדירות המתפנות. נערכנו לכך ופעלנו במסגרת זו וכאמור, גם ועד התושבים ידע את הדבר.

ב. צלנר:

עלי לציין כי היתה התפתחות בלתי רצויה בתוך המעברה: נוכח העובדה שהכפלנו את מספר הפינויים נחהו בשכונה שטחים ריקים, שהקשו על העיריה לספק שירותים במלואם. ועוד: עד שמישהו הופיע לפרק מבנה שפונה היו תושבי המעברה מפרקים אותו ומשאירים את הלכלוך במקום. בגלל הפינויים נוצרו שטחים גדולים ריקים בין המבנים שעדיין גרו בהם והדבר לא הוסיף להרגשה הטובה לדיירים שבלאו הכי התגוררו בתנאים גרועים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: האם אתם הורסים את המבנה המתפנה?

ב. צלנר:

כן. יתר על כן אם מתפנה דייר ממבנה דו-משפחתי, אנחנו הורסים את המחצית האחת של המבנה וסוגרים מחדש את הגג והקיר בשביל הדייר שנשאר במקום.

בתוך הישוב הזה ישארו כיום 136 דירות תפוסות. אני מדבר על דירות תפוסות כי במספר זה יש יותר מ-25% של בודדים שעבורם הפתרון קשה יותר מפני שעד כה בשום ישוב לא בנו דירות לבודדים ולא הקצנו להם דירות.

מ. כהן:

למקרים כאלה צריך לבנות דירות של חדר-וחצי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מה מספר הבודדים במקום?

ב. צלנר:

במעברה - 34. מרבית המשפחות במקום מונות שתיים, שלוש ארבע נפשות.

באחת הפגישות עם ראש העיר, אצל שר האוצר, טיכס שנקבל ממשרד הקליטה דירות קטנות המתאימות למשפחות מסוג זה. החבר שלמשרד הקליטה אין אפילו דירה אחת קטנה מוכנה. נאמר לנו גם שלכל דירה יש משפחה מיועדת אלא שתהליך הדיור מתפנה מפני שהאנשים מפורזים בדירות שכורות.

בשבוע האחרון, אם כי זה לא מקובל, הקמנו ועדת אכלוס מקומית וסיכמנו על היסול המעברה בשני שלבים. השלב הראשון מתייחס למשפחות עם ילדים - 40 - 50 פתונות. מבצע זה יבוצע בסוף חודש אוגוסט או בהתחלת ספטמבר במסגרת של דירות מוכנות ודירות מתפנות שנקבל עקב העברת משפחות. איתרנו כל בית ונעשתה הצמדה של כל שם לדירה מיועדת. ידוע אפילו מי יועבר לדירה שבנייתה תסתיים בסוף השנה. כאמור, האכלוס של השלב הראשון יבוצע בסוף חודש אוגוסט או בהתחלת חודש ספטמבר, ואז יפוזו מן המעברה 40 - 50 משפחות. יתר המשפחות יפוזו בחודשים הראשונים - ינואר - פברואר 1976.

לגבי הבודדים היתה מחשבה לרכוש כ-20 דירות בעכו מזרח, מדובר בדירות קטנות בגודל של 30 מ"ר, לשפץ אותן ולמסור אותן לבודדים אלא שהוועד איננו מוכן לקבל פתרון כזה והוא מבקש דירות חדשות.

אחרג צשיבת הוועדה לאכלוס, שהזכרתי אותה, תזמין חברת "עמידר" את המשפחות הגדולות כדי לכוון אותן לדירות גדולות של ארבעה חדרים. משפחות יותר קטנות תקבלנה דירות בגודל של 57 מ"ר. הדירות הגדולות הן לפני מסירה בעוד שהדירות הקטנות עדיין לא קיימות ובנייתן תסתיים בסוף שנה זו או בהתחלת שנת 1976. דירות קטנות אלה מיועדות לשלב הסופי של האכלוס. ברור שבתקופת בנייהם זו במעברה יהיה צורך לבצע פעולות מיוחדות כדי לשמור על תנאים סניטריים. מתוך מה שאמרתי מדובר בתקופה של כחצי-שנה. אנחנו מנסים, כמובן, להגדיל ככל האפשר את מספר הנפשות שנפנה בחודש אוגוסט.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מה נעשה בקשר לאוכלוסיה הערבית?

מ. כהן:

אתה מדבר על דירות משופצות לבודדים, האם אתה מציע דירות כאלה גם לעולים חדשים?

עד כמה שידוע לי, כשמדובר בעולים, נפש אחת לא מקבלת כלל דירה.

ב. צלנר:

במעברה יש בודדים צעירים, בגיל ביניים וזקנים. מדובר בדירה משופצת ולא בדירה מיועדת להריסה. אני מדבר על דירה שאיננה כלולה במסגרת רה-תכנון. יש תכנית של עכו מזרח ובתים אלה אינם מיועדים לא להריסה ולא לרה-תכנון.

אשר למיגור הערבי: אתם בוודאי יודעים על התכנית בכפר מאקר. עד כה אותרו וסוכמו עם כל הגורמים כ-2000 דונמים אבל רק 50% משטח זה הם בבעלות ממשלתית ויתר הקרקע היא בבעלות פרטית. הנושא טוב עם מינהל מקרקעי ישראל והוא מטפל בריכוז הקרקעות ובהפקעה. אנחנו מקדמים את נושא התכנון אבל אסור שהדבר יודע ברבים מחשש לעליית מחירים. נוכל לתת לעניין זה דחיפה גם במסגרת סטאטוטורית רק אחרי סיום ההפקעות. אם תהיה התקדמות נאותה נוכל להגיע לבנייה ממש בשנת 1977. תכנון למקום זה כ-180 יחידות דיור. מכיוון שלא ידענו כיצד יפתחו הדברים ואיזה הד יקבל הנושא הוחלט להפעיל בנייה של 20 יחידות כנסיון ורק אחר-כך להתקדם. הבנייה של הדירות האלה נסתיימה ומתברר שההרשמה היא מעל למה שציפינו. חברת עמידר מטפלת באכלוס. תוכננו עוד 53 דירות, השלמנו את אישור התכנית והיום יש בשלבי מכרז 53 דירות. יש להניח שבעוד כחודש וחצי המכרז יסגר והקבלן יוכל להתחיל בחפירת יסודות ובעבודה. יש הוראה של השר להפעיל עוד 50 יחידות. אנחנו עובדים על כך. נמצא שבשנת התקציב 1975 נפעיל 100 יחידות דיור למטרה הנדונה.

מה פירוש "נפעיל"?

ד. קורן:

כאשר המקבלן מתחיל לחפור יסודות.

ב. צלנר:

מה היקף הבעיה בעכו?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

יש בעיה של העיר העתיקה. זה לא ענינו של משרד השיכון אלא הוא בתחום אחריותה של חברת עמידר. יש בעכו בעיה כללית של הרכב האוכלוסייה. נערכנו לתכנית הגדולה שצריכה לתת פתרון לאוכלוסייה של 20.000 - 25.000 נפש.

ב. צלנר:

מה אתם עושים בדירות המתפנות בעכו?
מה אתם עושים כדי שתושבים מן הגליל המערבי לא יבואו להתיישב במאקר ועל-ידי כך ימנע פתרון השאלה של עכו?

ד. קורן:

כפי שצינתי, הבעיות של העיר העתיקה אינן בתחום טיפולנו.

ב. צלנר:

פרטים נוספים נשמע מראש העיר ומאנשי מינהל מקרקעי ישראל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

זו לא הפעם הראשונה שאני מופיע לפני ועדות הכנסת כדי להסביר את בעיותיה של עכו. אני חושב שלא היתה דלת שאפשר היה לפתוח אותה כדי להציג את בעיות עכו שלא פתחתי. אינני יודע כיצד אוכל לבטא את כל מה שהצטבר אצלי מפני שאני סבור שהטיפול כביכול בעכו איננו טיפול. אני טוען שכל הגורמים המשרדיים הממשלתיים עדיין אינם מבינים את הפרובלמטיקה של עיר מעורבת.

ד. קורן:

ברשותכם, אציין כמה מספרים. בשנת 1972 מנתה עכו 35.000 תושבים, בשנת 1973 - 35.500 ובשנת 1974 - 34.800. נמצא שאם כי אנחנו קולטים מאות משפחות - מספר התושבים הולך ויורד.

אני מתריע כל הזמן שיש לי הרושם שוועדות הכנסת הופכות להיות מכבי אש כאשר יש הפגנות וכשיש תסיסה ומצטברת מרירות, במקום לאחר בעיה. כאשר ראש העיר מציג את הבעיות נראה שאין מתייחסים אליהן במלוא כובד הראש אבל כשפורצות מהוהות - הכל עומדים על הרגלים. לצערך, זה המצב.

י. דורון:

לפנינו שתי בעיות: האחת - מעברת נפוליתן והשנייה - המלעוטים בעיר העתיקה. לשתי

בעיות אלה מצטרפות הבעיות של שכונת הצריפים שם גרות במצוקה מאות משפחות במשך עשרות שנים. הצריפים במקום רקובים ובחלקם הגדול הם בתהליך של פינוי. אני מזמין את ועדת העבודה לקיים ביקור בעכו, לסייר במשטח ולהתרשם. ונוסף לכך לכל אלה יש לנו גם את בעיותיהם של הזוגות הצעירים.

קל למסור מספרים ולהציג תכניות. עלי

לציין שאני מאוכזב מכל זכה כל בבעליה של עכו כמעט ולא טפלו באופן יסודי.

נחזור למעברת נפוליתן. במעברה הזו הוקמה בשנת 1960-1961 במקום זה נולדו ילדים שגדלו וגם הם הולידו ילדים הגדלים במקום. נוצר במקום מצב בלתי נסבל. הגיעו למקום גם ממשלה הי. מר צלנר דיבר על הסלם. הליה זה הסלם עם הוועד הקודם, שדאג לפינוי של עצמו וקם ועד חדש אבל במצב שנוצר, וכשאין מכולת במקום, אין שירותים, אין מרפאה, האם הם יכולים לכבד את ההסכם? שמה של הפנדה כששה שבועות זפאה אל שר האוצר, שהיה שם גם מר צלנר. הצגתי את הבעיה בכל חריפותה. תזו זהו אין קוויפה שמהיה תזוזה אבל היא לא באה עד שהיו הפגנות ותפרצויות והתושבים נסעו לביאור של שר הקליטה בקיבוץ שריד.

ברשותכם אעיר כאן: אנחנו רוצים לקלוט

עליה אבל אסור ליצור מצב של שנאה וקנאה בין העולים החדשים לבין תושבים ותיקים החיים במצב קשה. אפשר היה לפתור את הבעיה במועד אבל ראינו שרק אחרי המהומה נמצאו פתאם דירות והתברר שבבית מסויים יש 12 דירות ריקות. אילו פתרון זה היה נמצא מקודם - אפשר היה להפחית מרירות של 12 משפחות רבות, אני יודע שחיה בעליה לגבי הבוודדים.

אני מרשה לעצמי לומר לחברי הוועדה: קל לראות הפגנה ליד בית כשאיך לי מה למכור לפגנינים אלא אני יכול רק לזעוק את זעקתם. אין לי כל השפעה על מהלך הדברים אבל כדאש העיר - כל העצם מפנה נגדי.

א. לין:

הקום והצטרף להפגנה.

י. דורון:

זה מה שאעשה. האם אני צריך להיות קורבן? לזעם? אני כואב את כאבם. התושבים שעליהם אנחנו מדברים אינם נמצאים כאן ודברי אינם יכולים להישמע כדברי תעמולה. אני כואב את כאבם. הם אינם יודעים לאן לפנות והופכים את חי לגיהנום. אין ברצוני להסיתם לא נגד משרד השיכון ולא נגד חברת עמידר אבל אין לי ספק שעל-ידי טיפול נכון, אילו היו שומעים את ראש העיר אשור כואב את הדברים ומכיר את הבעיה אולי אפשר היה להקדים רפואה למכה.

מרגע צלנר דיבר על רה-תכנון. אם משרד השיכון לא היה צמוד לדוגמת הדלי מזמן אפשר היה להפוך את המקום לאתר בנין גדול ואולי היו בונים שם מבנים יפות מהמבנים הטרודים, אבל לא רוצים לישמע. שאלה מפי החושבים: כמה זמן עוד נגוד בצריפים? דברתי ביוזמה אפשר היה לבנות ולמצוא פתרונות לתושבים.

התמול הדקלטה בהדיו תכנית על עליו 000 הוצגה לפני שאלה מפי החושבים: כמה זמן עוד נגוד בצריפים? דברתי ביוזמה אפשר היה לבנות ולמצוא פתרונות לתושבים.

היו שר או בלי אלמנולינו? על איזה צריפים אתה מדבר? דברתי ביוזמה אפשר היה לבנות ולמצוא פתרונות לתושבים. על צריפים שיש להם בשיכון מזרחי. דברתי ביוזמה אפשר היה לבנות ולמצוא פתרונות לתושבים.

י. דורון:

עם כל המרירות שבי אי-אפשר להחעלם מן
העובדה שבעכו נבנות מאות דירות אלא שזו

י. דורון:

לא חשובה לעיר.

מי בונה?

י. דרניצקי (יודין):

משרד השיכון. אין בעכו בנייה פרטית.

י. דורון:

חושבים מבוססים עוקרים מעכו ועוברים
לנהריה ולקריות כדי לשפר את תנאי הדיור שלהם. אין אני מבקש שתוקם
"סביון" בעכו אבל צריך שתיינה בעיר דירות יפות ומכיוון שאין חשובה
לנקודה זו היהודים עוקרים והערבים תופסים את מקומם, ערבים מבוססים
התופסים את דירותיהם של היהודים. אני חושש שבתהליך הנוכחי מצבה של
עכו עלול להיות קשה יותר ממצבה של בית-שאן.

ועדות רבות טפלו בבעיותיה של עכו וקשה
לי לציין כמה זמן רב בזכותי בנסיעות לירושלים, אבל דבר לא עזר. אינני
יודע מה יהיה ההמשך ואין לי אלא לבקש מהוועדה ומיושבת-ראש הוועדה, שאני
מכיר אותה כחברת-כנסת נמרצת, לא לקפוא על השמרים. צריך לטפל בבעיותיה
של עכו באופן יסודי כי יש כאן בעיה לאומית ממדרגה ראשונה ובעיה אנושית
ממדרגה ראשונה.

בעכו העתיקה מתגוררים 9000 נפש בתנאים
של חת חת-דיור. חברי הכנסת מכירים את הכוכים שבעיר העתיקה שבה זורמים
יום יום עשרות אלפים אנשים מן הסביבה מפני שהיא מהווה מרכז משיכה. יש
לנו בעיות עם משרד הפנים על חקציב לנקיון. האם ראש העיר הוא שעיר לעזאזל
של הממסד במדינה?

יש לנו בעיה של זוגות צעירים. מציעים
להם הלוואה בתנאי החזר של 700 לירות לחודש - כיצד יוכל לחיות? אין
מציעים דירות בשכירות. רבים הם הזוגות שאינם יכולים להקים משפחות בגלל
חוסר האפשרות לקבל דירה.

הבעיה היא חמורה. אולי זו השעה לפני
שעת האפס. אני מקווה לסיים את הקדנציה הנוכחית הזאת שלי ואינני יודע מי
יבוא אחרי. לצערי לא הצלחתי להזיז דברים. צריך לטיפול יסודי בבעיותיה
של העיר ואני חושש שנצטער על כך.

מדברים על תכניות במקור. יש במשרד השיכון
מוסד - עקיבא פיינשטיין. במשך ארבע - חמש שנים בונים 20 יחידות דיור.

ב. צלנר: אני מוחה נגד דיבור כזה.

י. דורון: יושב כאן מר מיכה טלמון. עד היום אין
שום שיחוף פעולה בין מר פיינשטיין לבין
עיריית עכו. אמרתי את הדברים בוועדת גדעון נאור בנוכחותו של מר פיינשטיין.

חסר גם שיחוף פעולה בכל הנוגע לנעשה
בסקטור הערבי. אין לי מושג כיצד מאכלסים ומה עושים שם.

י. חזיזה: אני שותף ללבטים של חברי, ראש העיר
יצחק דורון. אנחנו אוכלים את החצץ הזה
במשך שנים. גם משרד עמידר אוכל בעכו לא מעט חצץ והגיעו הדברים עד כדי
כך שבלי שמירה של המשטרה אי-אפשר לעבוד. אני מצטער לומר שלמדתי לקח:
כל עוד אין מקימים רעש - איש איננו רוצה לשמוע.

הממשלה הקימה ועדה לעניני עכו, יש חייב
ובן מסמכים ומסקנות - חלק קטן בלבד בוצע ועיקר הבעיות נשארו ללא פתרון
עד היום.

9. תזיזה:

ההתפתחות האחרונה, התזיזה בענין מעברת נפוליון היתה שכאשר קם רעש נמצאו גם השיכונים. אינני יודע כיצד קרה שפתאום נמצאו 130 פתרונות. הפתרונות נמצאו באמצעות משרד הקליטה והסתבר שהיו בלוקים בהם משרד הקליטה אכלס את הקומות התחתונות בלבד בשעה ששאר הדירות עמדו ריקות במשך שבוע חודשים. אין ספק שמצב זה מגרה ומחדד יחסים בין עולים וותיקים ומשרה הרגשת קיפוח בקרב הוותיקים אפילו המצב שנוצר איננו מכוון. במקרה כזה לא יתפסו שום הסבר ושום דברי ציונות. משפחה, אחרי הרבה שנות מצוקה רוצה להגיע לדיור אנושי, מה גם שהמצב במעברת נפוליון הוא הוא נורא ואי-אפשר לגור במקום ואפילו לא תקופה קצרה.

גם בעיות בטחון הפנים הן חריפות והנשים חוששות. היו מקרים של מעשי קונדס וזריקת רימונים.

בעיה חריפה יותר ממעברת נפוליון הם שיכונים הצריפים של חברת עמידר. במקום זה מתגוררות משפחות בתנאים של 11 נפשות בחצי צריף קרוב כשהשירותים נמצאים בחוץ והחולדות מתרוצצות באין מפריע. קשה להבין כיצד אפשר לסבול מצב כזה בחברה מתוקנת כשלנו.

אני מאמין שהבעיה של מעברת נפוליון תיפתר. אני חייב להודיע כאן כי חושבי שכונת הצריפים נמצאים במצב של התארגנות. במקום זה מחגוררים, הורים וילדים בצריף אחד. הם אינם מבינים מה פירושן של נקודות כדי לזכות בשיכון. הם מכירים את המצב שהם חיים בו. אם יקום במקום רעש, ובצדק, עלינו להיות מוכנים לכך.

בעיית עכו העתיקה היא פרשה שאין בכוחנו למיימה. אנחנו יכולים רק להשמיע ולבקש, עיריית עכו לבדה לא תוכל לפתור בעיה זו. הפתרונות השונים המוצעים אינם יכולים לספק את מספר צווי ההריסה בשנה. כיום יש 70 צווי הריסה לגבי מבנים בעכו העתיקה ואין לנו לאן לפנות את המשפחות. מה יקרה אם חלילה יתמוטט בית בתקופת החורף? - התושבים מכירים כתובת אחת - עיריית עכו וראש העיר.

הבעיות העומדות לפנינו הן קשות ביותר. אני כמעט בטוח שהפתרון לא ימצא בוועדה. יש לזכור שלעכו אין אחידוגמה במדינה. עכו איננה נצרה, היא לא דמלה והיא גם לא דומה ליפו. יש שכונות מעורבות עם פרובלמות. מצד אחד יתכן שהדבר הוא טוב מבחינה אידיאולוגית אבל כשיש מתח נוצרות בעיות והדברים מובנים מאליהם. לדעתי, יש לדאוג לחושבים הערביים לשיכונים משלהם, שירותים משלהם, חיי קהילה משלהם.

אני מציע שחברי הוועדה יבקרו בעכו, עוד בתקופת הפגרה, כי אני חושש שאם תוך חודשים לא ייעשה צעד ראוי אנחנו עלולים להזמין את עצמנו שוב לוועדה.

9. פלד:

איש משרד השיכון תאר את המצב במעברת נפוליון.

במעברת האסבסטונים יש 33 בודדים, 26 משפחות של שתי נפשות, 27 משפחות של שלוש נפשות, 30 משפחות של ארבע נפשות והיתר מונים מחמש נפשות ומעלה. יש כ-36 משפחות מעל ארבע נפשות, והם מהזויים מיעוט. הייתה ועדה אשר הדביקה משפחה לדירה ובעוד יומיים תתחיל להראות למשפחות את דירותיהם. ידוע לנו שהבודדים וחלק מן המשפחות אינם מוכנים לעבור לשיכונים המזרח אלא רק לדירות חדשות. נצטרך לנהל מאבק בענין זה ולטכס עצה כיצד לנהוג.

ד. קורן:

9. פלד:

הדירות שתתפנינה תעבורנה שיפוץ כדי להתאימן לסטנדרט, יותקנו בהן דלתות, ריצוף, דוד חשמלי, סיווד וצביעה. התושבים יקבלו את הדירות משופצות ומותאמות ככל האפשר לדירה חדשה.

י. פלד:

בטיפול של חברת עמידר יש בעיר העתיקה 926 מבנים הכוללים 1810 יחידות, מהן 1307 מגורים, 286 חנויות ומשרדים, 111 מחסנים, 30 בתי מלאכה ו-42 לשימוש אחר. נוסף לכך יש בעיר העתיקה מספר בלתי ידוע, מוערך בכ-500 דירות שאינן בטיפול חברת עמידר אלא בטיפול של המינהל. חברת עמידר איננה גובה מהדיירים האלה שכר דירה ואיננה מטפלת בהם.

הסקר האחרון שנעשה לגבי 1310 דירות מראה שיש בסך-הכל 24 מבנים המהווים כ-40 יחידות הטעונים שיפוץ יסודי כי מצבם רעוע.

מ. טלמון: 24 מיועדים להריסה.

י. פלד:

שאר המבנים טעונים שיפוצים מסוגים שונים. 459 מבנים יציבים, 248 טעונים שיפוצים קלים, 79 טעונים שיפוצים מקיפים ו-24 מיועדים להריסה.

י. דרניצקי (יודין):

כמה נפשעות יש ב-24 מבנים אלה?

י. פלד:

יש לנו סקר משפחות. יש 929 מבנים, 36 מבנים שלא סווגו או מפני שהדייר לא היה או מפני שזה מגרש או בנין חדש.

ד. לוי:

האם יש לכם תכנית להעברת המשפחות מן הדירות המיועדות להריסה? אני מבין שצווי הריסה קיימים.

י. פלד:

לחברת עמידר אין תכנית להעברת המשפחות אלא בהתאם לאמצעים שהיא מקבלת ממשרד השיכון. אם מדובר בכסף - מנהלים עם המשפחה משא-ומתן לפינוי, היא מקבלת פיצוי כספי ומחפשת ודואגת לשיכון בכוחות עצמה. אם נצטרך לטפל בהעברת משפחות למאקרו - נטפל בזה, נקבל את הדירות ונדאג להן.

ב. צלנר:

פעמיים הוקצו דירות לערבים בעיר העתיקה אלא שהם לא רצו לעבור אליהן.

י. פלד:

בעכו יש איסור של העברת זכויות בדירות של נכסי רשות הפיתוח. דירה מחפנית - אנחנו פודים אותה ואוטמים אותה. אנחנו לא יוזמים פינויים מפני שאין לנו אמצעים לכך אבל מי שמעוניין לפנות את דירות - אנחנו משלמים מה שמגיע לו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מה עם הצריפים?

י. פלד:

מכיוון שההצעה לא נגעה בשאלת הצריפים, אין לי היום נתונים על כך.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מבקשת שנקבל נתונים על הצריפים.

מ. טלמון:

הסקר עליו דיבר מר פלד הושלם בימים האחרונים בעקבות פגישה שהיחה עם ראש עיריית עכו, לפני מספר חודשים, בנוגע לעיר העתיקה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מבקשת שיהיה בידינו הסקר הזה.

מ. טלמון:

אמציא לכם אותו. זה סקר זהוזמן בחברת הנדסית כדי לבדוק את ענין הבתים המיועדים להריסה. הוא מתייחס לצד הפיסי של המבנים. הסקר נותן תמונה מקיפה לגבי 926 מבנים שלגבי 100 מהם אין נתונים או מפני שהבתים היו סגורים או מסיבה אחרת. התמונה מקיפה 850 מבנים בהם 1800 יחידות, אולי קצת פחות, 1700 יחידות.

יש בעכו נכסים שהם רכוש הווקף ואינם
רכושה של רשות הפיתוח.

מ. סלמון:

הסקר הנדון מחייב מספר מסקנות: מסתבר שתכנית השיפוצים קטנה מאשר חשבנו בשיחה שהיתה עם ראש העיר, אם העובדות המצויינות בו אמנם נכונות. ביקשנו בדיקה חוזרת לגבי מספר דירות כדי לאמת את תוצאות הסקר. מכיוון שהדירות סווגו לארבע קבוצות סוכס לבצע בדיקה נוספת כדי לאמת נתונים שנראו לנו מוזרים, לדוגמה: העובדה שמספר הדירות לשיפוץ הוא קטן יותר משחשבנו, ולכן נראה לנו שרצוי שתהיה בדיקה חוזרת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: מי ביצע את הסקר?

מ. סלמון: חברת "מירב" במימון המינהל.

אין ספק שצריכה להיות פעולה בקשר לבתים המסוכנים. עד כה לא היתה פעולה מחובננת לפיצויים ולשיפוץ מונע ושיפוץ יסודי לבתים. אני מקווה שבתקציב השנה או השנה הבאה נפתור את ענין השיפוץ. לא נוכל לפתור את בעיית הצפיפות אבל לפחות נמנע סכנת נפשות. חלק מן הבתים קיימים עשרות או מאות שנים. הדיירים בהם הם לכאורה בעלי-בתים אבל אינם בעלי-בתים. יש דירות המוחזקות בצורה טובה ויש כאלה שהדיירים בהן מחכים שבעל-הבית יבצע את הסעון שיפוץ.

אשר למעברה ושטחי הצריפים. את הקרקעות

התפוסות שלו, אם זה במעברת נפוליון או בשטח המזרחי, העמיד המינהל לרשות משרד השיכון, ואת התקבולים הצפויים מהקצאת השטח - למימון הפינויים, בדיעת שמימון הפינויים לא יוכל להתכסות רק מזה ויש להוסיף לכך מימון ציבורי. מבחינת המאזן של המינהל - הערכים של הקרקעות הם לרשות הפינויים.

ברשותכם, עוד הערה: אני מציע שנשמור מכל

משמר יצירת תקדים במתן דירות חדשות לבודדים ממעברת נפוליון. תקדים כזה עלול ליצור לחץ מצד הושבים שונים, שלא נוכל לעמוד בו. אני תומך במדיניות שיפוץ. צריך לשפץ את הדירות בצורה יסודית ומובה ולא להענות ללחץ למתן דירות חדשות.

י. דרניצקי (יודין): עלי לציין שאני חש הזדהות מלאה עם דברי ראש העיר ומוזכיר מועצת הפועלים. השתתפתי בכמה דיונים על המצב בעכו וגם ביקרתי בעכו, גם בעיר העתיקה וגם בחלקים שהם חדשים יחסית והרושם שקיבלתי היה עגום ביותר.

אם יש עיר ברצועת החוף, שבהתאם למדיניות של אכלוס הארץ שכולנו שותפים לה יש להפנות אנשים לאחרי פיתוח, הייתי מועיד את עכו, ורק את עכו, אם כי עיר ברצועת החוף, מקום בין אחרי הפיתוח. אני מד בר על עכו בלבד ולא על חדרה, לא על נתניה ולא תל-אביב.

א. לין: ולא ראשון-לציון.

י. דרניצקי (יודין): אני מסכים, אפילו לא ראשון לציון. כל אחד, כך נדמה לי, מבין את הפרובלמאטיקה הלאומית של עכו.

אני מנסה לדבר באופן מאופק כי אינני חסיד של הכרזות בומבסטיות. בסגנון שלי אני רוצה לקבוע שיש לא רק פער אלא יש תהום בין הערכה למה שצריך לעשות בעכו ובין היקף הפעולות של המשרדים בעכו.

משונה שאחרי שחלקן המכריע של המעברות בארץ הוסלו עדיין אפשר למצוא בעכו את מעברת נפוליון ואת שכונת הצריפים, ודווקא בעכו ששם יש בעיות עם אוכלוסיה ערבית. עכו צריכה היתה להיות פנינה מבחינת הסיכוי הפוטנציאלי של סיכויי הכלכלה אבל יש בה מצבור של בעיות, מתיחות לאומית וסכנת נפשות במה שנוגע לתנאי הדיור.

י. דרניצקי (יודין):

יכול להיות שהסקר שנעשה הוא נכון.
אינני בא להתווכח על ממצאיו אבל אני חייב לומר שכאשר הסתובבתי בסמטאות עכו נדמה היה לי שכל בנין שני נופל על ראשי. מביאים למקום זה תיירים מכל העולם, יהודים ולא-יהודים. יש במקום מצבור של אשפה ולכלוך. אינני בא לחאשים בכך את העירייה. לא אני יכול לקבוע אם אנשי המקום עשו כל מה שצריך. אני מבין שהעיר בעצמה לא תוכל לפתור את בעיותיה, זה מעל לכוחה.

ועדת העבודה, לאחר שהענין התגלגל לידינו, חייבת לעשות בענין זה מעשה יוצא מגדר הרגיל. אני מציע, בתנאי שיהיו אלה צעדים ראשוניים בלבד, לזמן את הוועדה יחד עם ועדת השרים לענייני עכו.

י. דורון:

ועדת השרים לענייני עכו איננה קיימת.

י. דרניצקי (יודין):

נזמין את שר השיכון ואת שר הפנים.

אני מציע שוועדת העבודה תבקר בעכו ותסכם

על הצעדים שיש לנקוט.

דובר כאן על צעדים הכרחיים ודחופים בקשר למעברות. אני חושב שגם בעיר העתיקה צריכה להעשות מספר צעדים דחופים, פרט לפתרון המוצע במאקר, שמדברים עליו במשך שנים. אני עצמי, עוד לפני היותי חבר כנסת שמעתי על מאקר. אני חושב שיש צורך לנקוט צעדים מעשיים דחופים לגבי העיר העתיקה כי הרושם שלי הוא שלולות להיות שם התפרצויות מצד שני הצדדים.

א. לבנבראון:

אני מנצל הזמנות זו של הישיבה הראשונה לאחר שובה של יושבת-ראש הוועדה משליחותה כדי להצטרף למברכים. אני מניח שאילו השליחות היתה קשורה לעניינים שאנחנו עוסקים בהם היינו מקבלים דו"ח על מה שהיה בוועידה במקסיקו סיטי אבל אני מקווה שנוכל לפחות לשמוע התרשמויות, אולי בדרכים אחרות ולאן דווקא במסגרת ישיבות הוועדה.

אשר לנושא הנדון: אני מניח שחיינה לנו ישיבות נוספות בענין זה. נוסף להצעותיו של חבר-הכנסת דרניצקי (יודין) אני מציע שנזמין גם את נציגי השכונות. גם ראש העיר וגם מזכיר מועצת הפועלים הציגו את בעיותיהם בצורה טובה ביותר אבל רצוי שנשמע גם את הנציג במועצת העירייה המייצג את האוכלוסייה הערבית בעכו.

אני מצטער לציין שהבעיות ששמענו אינן חדשות. מדובר בבעיות ישנות למדי. יתכן שאם הוועדה ואלה שיש להם אפשרות להמריץ דברים היו עושים יותר לא היינו עומדים בפני החמרת הבעיות. אני משתומם שראש העיר ומזכיר מועצת הפועלים עומדים חסרי תשומת-לב מול משרדי הממשלה. אם ראש העיר, אשר מקבלת תמיכתם של התושבים, איננו יכול לפרוץ את הקיר ולהגיע לפתרון ממשי יותר של הבעיות, זה חמור מאד. ועדת העבודה צריכה לתרום את חלקה בהחשת פתרונות למצב הכאוב.

דובר כאן על פתרונות דיור אבל לא צויין דבר בנוגע לתנאים. הייתי רוצה לשמוע פרטים באיזה תנאים יוכלו הדיירים לקבל דירות.

אני תומך במתן פתרון במקום לתושבי שכונת הצריפים. לדעתי צריך לבנות לתושבים אלה שיכונים מתאימים במקום בו הם גרים, מה גם שחלקן של ההוצאות יכוסו על-ידי ערך הקרקע.

אשר לעיר העתיקה: ידוע לי שיש תכנית להעביר את רוב תושבי העיר העתיקה למאקר. אין ברצוני להכנס להיבט הפוליטי של הענין. אני מעריך את דבריו של מזכיר מועצת הפועלים, שצריך למצוא פתרון כדי להביא לאחווה ולשיתוף פעולה בין הערבים והיהודים בעכו. אין ספק שעכו היא מקום מיוחד במינו. אני מכיר קצת את התושבים בעיר העתיקה ואני סבור שיש שם יסוד לשיתוף פעולה ולאחווה יהודית-ערבית אם ימצא פתרון צודק גם

צריך להקים שכונה ראויה לשמה, שכונה ערבית עם שירותים, על-יד השכונה היהודית ואני משוכנע שיהיו יחסים של אחוה בין התושבים של שני העמים, אשר יכולים לשמש דוגמה לערים אחרות ולאוכלוסיה בארץ. אני מציע לחשוב בכיוון זה.

א. לין:

אני מצטרף להצעה להזמין לישיבת הוועדה את שני השרים הנוגעים לעניין. אינני סבור שיש הגיון בהזמנת שר הקליטה, כי הנושא נוגע יותר לתחום פעולתם של שר הפנים ושר השיכון, אולי במשהו גם לשר הקליטה אם כי אינני משוכנע בכך. אם יתברר שגם לשר הקליטה יש בעניין זה נגיעה כזו או אחרת - צריך להזמין גם אותו.

הנושא של עכו מחייב הרחמות מיגודית של הוועדה. אני מכיר את הנושא של עכו לפני ולפנים ויודע מה היא עכו. חייתי בעכו. אני חרד מאד מאד לדברים שנאמרו על-ידי ראש העיר ומזכיר מועצת הפועלים. אני מניח שהם אמרו רק מעט משהם יודעים. אנשי עכו סובלים את המכאוב והמצוקה ואם לא יהיה פתרון - עכו מיועדת לפורענות נוראה יותר מכל עיר אחרת. אם תפרוץ התלקחות בין עולים חדשים לוותיקים יותר - היא תהיה בעכו; אם תפרוץ התלקחות בין הזוגות הצעירים לבין המימסד - היא תהיה בעכו; אם חלילה יפרוץ משבר רציני בין יהודים וערבים - הוא יהיה בעכו. עכו מלכדת בתוכה מצבור של כל התופעות המסוכנות אשר עלולות להתרכז בישראל. אני אומר עכשיו דברים שאמרתם בהיותי חבר הכנסת השישית - מאז לא חל שום שינוי. אפשר לפתוח את דברי הכנסת השישית ולראות כמה פעמים התרענו על הסכנות האורבות לעכו, והן הולכות ומגיעות, לדעתי, עד משבר. מה שקורה כיום בעכו אלה דברים שהתרענו עליהם לפני מספר שנים.

רצוני לומר לחבר-הכנסת לבנבראון שהבעיה של העיר העתיקה היא הבעיה הקטנה מבין כל הבעיות האחרות של עכו. לדעתי יש בעכו בעיה חמורה מאד, ולא בגלל העיריה, לא בגלל מועצת הפועלים ולא בגלל תושבי עכו. הנושא כולו הוא מחדל של הממשלה אשר לא הצליחה להביא לעכו ציבור יהודי מבחינת ההרכב, שיהיה מסוגל להעלות את הרמה של החברה בעכו. אם אין בעכו ציבור יהודי אשר מסוגל להעניק לה אווירה ישראלית - נולדות ונוצרות בעיות חמורות. זו בעיה של החברה הישראלית.

על אף התנאים הבלתי רגילים הרי משהו מקסים כמו עכו לא יכול להיות. אפשר היה להפוך את המקום הזה לפנינה - אבל זה לא נעשה. אינני רואה כיצד אפשר לשנות עכשיו במהירות את פני הדברים אבל אני סבור שאנחנו חייבים להיות גורם מאיץ לממשלה לעשות משהו אשר יחרוג מהנוהג המקובל.

אני יודע למה מכוונים דבריו של מר חזיזה, ואמנם מתקבל הרושם שאנחנו מתעוררים רק אחרי שקורה משהו. אני מציע שיעשה מאמץ עליון כדי להקים שיכון לזוגות צעירים על מנת לפתור את הבעיה הקיימת, ובד בבד לתכנן העברה של 10.000 יהודים לעכו. אבל לפני שמעבירים עולה את נוסף לעכו צריך לפתור את בעיית שיכונם של הזוגות הצעירים במקום ובעיית שיכונם של תושבי הצריפים והמעברה. הקריטריון צריך להיות: פתרון בעיית שיכונם של הזוגות הצעירים, פתרון הבעיה של שכונת הצריפים והמעברה ובמקביל לאלה - תכנון להעברת 10.000 עולים ויהודים לעכו. אם לא נקפיד על איזון חברתי נכון לצביון ישראלי - נעודד ונחשיב תהליך של התנגשות בין יהודים וערבים בעכו. כדי לשמור על אחווה - מוכרח להיות איזון סביר ואווירה טובה בין יהודים וערבים בעכו. מי שחרד למפגש היהודי ערבי ומי שמעוניין באחווה - חייב לשקוד על איזון נכון, ישראלי, יהודי וערבי בעכו. על כן אני מדבר על פתרון בעיית שיכונם של הזוגות הצעירים, פתרון בעיית שכונת הצריפים ובד בבד - תכנון להעברת 10.000 יהודים לעכו מיד. יחד אם זאת אני מתריע שאם יובאו לעכו עולים לפני פתרון בעיית מעברת נפוליות ושכונת הצריפים - לא רק שלא נעשה בכך ולא כלום אלא נוסף שמן למדורה.

אשר לעיר העתיקה: יש תופעה שהערבים מעוניינים להשאר במסגרת המוסדות העדתיים שלהם. אפשר אולי לקחת מפה ומשם משפחה ולשכן אותה בקרב שיכוננים של יהודים - המטרה לא תושג. המטרה צריכה להיות לבנות לערבים שיכוננים שלא ירחיקו אותם מן המוסדות שלהם.

א. לין:

בחיפה הייתי עד לנסיון כשהצענו לערבים להשתלב בשכונות והתוצאה היתה שהערבים התחילו לדבר ביניהם כאילו יש מטרה להרחיק אותם מן המוסדות שלהם ולגרום להתבוללותם. לכן אני סבור שההצעה בקשר למאקר חיובית מאד, כי בכך אנחנו בונים לערביי עכו שיכון מכובד - חבר-הכנסת קורן דיבר על שכונה נוסח טבעון - שיכון עם אפשרות של יציאה למרחב בד בבד עם הקמת מוסדות לתושבים. לדעתי, לא יכולה להיות הצעה יותר קונקרטיה מאשר הקמת שכונה של עכו במאקר. יכול להיות שנצטרך להמליץ בפני משרד הפנים שהשכונה הזאת תצורף לשטח השיפוט של עכו ובכך אולי נוציא חששות כאילו יש כוונה לייחד את עכו ולהוציא משם את התושבים הערבים. יחד עם זאת צריך להדגיש שכל התכנית הזאת היא עדיין רק על הנייר אם כי מרבים לדבר עליה ולשמוע עליה.

ברשותכם, מלים אחדות על מעמדה של העירייה. אנחנו חייבים לדעת שאי-אפשר שנשמע זעקה מפיו של ראש העיר ומפיו של מזכיר מועצת הפועלים ולא נתייחס אליה. אני רוחש כבוד רב למשרדי הממשלה העוסקים בנושא השיכונים אבל החזית הראשונה היא העירייה ומוסדות העירייה - אליהם פונים תושבי העיר. האם אין אפשרות שתינתן למוסדות המקומיים יתר השפעה? עכבתי אחרי ההפגנה והפלישה של הזוגות הצעירים בעכו ונוכחתי שהמוסד היחידי שאין לו מה להגיד בפרשה זו היא העירייה. פנינו למשרד השיכון והתברר שלמשרד השיכון בחיפה אין מה לומר, הפנינו את המפגינים במשאיות למשרד השיכון בירושלים. מצב כזה איננו בריא והבעיות המקומיות של עכו צריכות למצוא את מקומן במקום. לא יתכן שיש צורך להזעיק את הכנסת ואת משרד השיכון בירושלים. זה לא בריא.

אני ממליץ להעניק סמכויות לא רק למחוז הצפון, למשרד השיכון, לחברת עמידר ולמקרקעי ישראל בצפון, אלא גם לעירייה ולמוסדות בעיר כי אז תהיה אפשרות להענות לבעיות בצורה מזורזת. הריכוז בירושלים מאיט את הקצב למציאת פתרון. צריך להעניק סמכויות למוסדות במקום, ביחוד לעירייה.

פ. גרופר:

אנחנו חוזרים גם כאן למקרים של ריבוי רשויות. שמענו היום דברים מדהימים, כשעלינו של רשות אחת איננו יודע מה נעשה בנציגות אחרת וכאשר מדובר על בודדים פה ושם. גם התכנית על מאקר עדיין נראית כתכנית באספמיה.

לא יתכן שהפעם נסיים את עבודתנו בהנחת

מסקנות על שולחן הכנסת.

א. לבנבראון:

יש כל האפשרויות להניח שאיש משרד המשפטים יטען שהחלטות הוועדה אינן מחייבת את הממשלה.

פ. גרופר:

נכון. אם ועדת העבודה רוצה לתרום להזנת העניינים בעכו - צריך להעשות הפעם משהו יוצא דופן, כי אחרת נחטיא את המטרה. אנחנו צריכים להאבק על הקמת רשות אחת שתהיינה מיוצגות בה הרשויות השונות, ושאותה רשות אחת תהיה הכתובת האחת לכל ענייני עכו.

אינני רוצה לעסוק בהשוואות, אבל נכון נאמר כבר שנדמה שרק אחרי שקורה אסון מתחילים לזוז דברים. זה היה המצב גם בקריית-שמונה.

א. לין:

כל עוד קיימת תכנית לגבי חולות ראשון-לציון - לא יקדמו לא את עכו ולא את קריית-שמונה.

פ. גרופר:

אני מציע שתוקם רשות אחת שבה ירוכזו ענייני עכו והיא תהיה הכתובת לבירור הבעיות של

עכו.

ד. לוי:

לא אדבר על הסכנה החברתית ההולכת ומחריפה בעכו ואינני רוצה להתייחס לתכניות הגרנדיוזיות. אינני מאמין שאנחנו כוועדת העבודה יכולים לדחוף לפתרון אם נדון מה יהיה בעכו בעוד עשר שנים. אינני מאמין שיצירת רשות לענין זה עשויה להועיל. נדמה לי שכבר למדנו שאין רשות אשר מוכנה לוותר על קיומה מה גם שמדובר בעיקר בכעיית שיכון והכתובת לכך הוא משרד השיכון. יחד עם זאת אינני מבין כיצד נוכל לדון בכעיית השיכון בעכו כל עוד אין לפנינו נתונים בדוקים, ברורים ואקטואליים על מצב הדיור בעיר.

אני מבקש לדעת כמה משפחות מחגורות כיום בצריפים, כמה ילדים חיים וגדלים בתנאים אלה, מה התכניות של משרד השיכון לפתרון מצוקת הדיור - תכנית שנתית, תכנית רב-שנתית או תכנית חומש - אם קיימות בכלל תכניות כאלה.

נכון שמסקנות ועדת כנסת אינן מחייבות, אבל ידוע לנו שכאשר דהפנו משהו אקטואלי - חל שיפור ושינוי לטובה.

כאמור, אני מבקש שיהיו בידינו פרטים ברורים ומדוייקים ואני מבקש לדעת כמה מבנים עומדים להקים בשנה זו, למי הם מיועדים ומה מספר המועברים מן המעברה ומן הצריפים לדירות שיוקמו במקום.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שנתווה לעצמנו תכנית כיצד לטפל בכעיה שאנחנו דנים בה, שהיא רצינית וכבדה. חברי הוועדה הוסיפו מימד נוסף לתיאור שניתן על-ידי ראש העיר ועל-ידי מזכיר מועצת הפועלים. לא הייתי מרוצה מדבריהם של נציג משרד השיכון ונציג חברת עמידר.

זו לא הפעם הראשונה שאנחנו יושבים עם נציגי משרד השיכון ונציגי חברת עמידר בעניני עכו. היו סיכומים מסויימים ואני סברתי לתומי שהלה התקדמות מסויימת. הדברים אמורים לגבי כמה תחומים: קודם כל בעיית הקרקע שעכו מתלבטת בה. עלינו לקבל תשובה ברורה בנושא זה.

בזמנו הוטל על משרד החקלאות, מינהל מקרקעי ישראל ומשרד השיכון לטפל בסוגיה זו של הקרקע בעכו. דיבור על פתרון בלי שיהיה בטיס לכך - לא יקרב אותנו לפתרון.

למשרד השיכון יש תכנית חומש ובמסגרת התכנית היפה הזאת, ששיבחנו אותה, יש משהו גם לגבי עכו. אנחנו מבקשים לדעת מה עתיד להחממש בפועל במסגרת תכנית זו, אם הדברים נעשים בתאום עם העירייה, מה מספר הדירות שתוקמנה השנה, מה התקציב, מהי החלוקה. הוא הדין בקשר למאקר, שעד כמה שידוע יש שם 2000 דירות מתוכננות.

ד. קורן: היתה אכרזה.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: כאמור, אני מבקשת שנקבל פרטים לגבי התכנית החומש של משרד השיכון ביחס לעכו ולמאקר.

ידוע לכולנו שכאשר מדובר על שכונות יהודיות הזקוקות לפתרון יש ואומרים שלא תמיד ניתן לפתור את הבעיה באוהה שכונה והתושבים הייבים להביין שפתרון נאות יכול להיות במקום מרוחק קצת מן השכונה המיועדת לשיקום. כלל זה צריך להיות יפה גם לגבי תושבי העיר העתיקה בעכו, כי אי-אפשר לפתור את כל הבעיה במקום. אני מבינה שיש סברה שאולי יהיה פתרון משולב - חלק במאקר וחלק בעכו עצמה אבל לא יתכן שתהיה התניה שאין להוציא את התושבים מן העיר העתיקה. לאן אנחנו שולחים אותם? האם מעט יהודים עוברים למקומות אחרים כדי לשפר את תנאי הדיור שלהם? שמענו שהענות לגבי השיכונים בעכו היתה מעבר למצופה - תופעה זו צריכה לעודד להמשך הבנייה במאקר. אני מבקשת שנקבל ממשרד השיכון תכנית מפורטת לביצוע, לא תכנית על הנייר אלא תכנית לביצוע. כדי שנוכל לדעת אם הפתרונות המוצעים יכולים לענות לבעיה - עלינו לדעת מה היקפה ולא יתכן שלא נוכל לקבל פרטים בנושא זה. אפילו יש רשויות שונות - צריך להיות תאום ביניהן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 לחבר-הכנסת גרופר רצוני לומר שאם נקים רשות מיוחדת לכל נושא - אני חוששת שיהיה עלינו להקים רשות נוספת אשר תתאם בין הרשויות השונות. חייב להיות תאום בין הגורמים השונים כדי שלכל גורם תהיה תמונה כוללת על המתרחש בעיר.

השתוממתי בעבר לשמוע, ואני משתוממת על כך היום יותר, שהמוסדות המקומיים אינם שותפים בנעשה במקום. התרענו על כך בעבר ואין ספק שמצב זה איננו יכול להמשך בעתיד. משרד השיכון איננו יכול לבצע תכניות ללא הסכמת העיריה וללא שיתופה. אמרנו זאת למר עקיבא פיינשטיין וצינינו שלא יתכן שמשרד השיכון יעבוד בלי לשתף פעולה עם המוסדות המקומיים. הכל צריך להיות בתאום עם הגורמים המקומיים. אילו היתה פעולה משותפת ואילו היה תאום - לא היה צריך לנהל משא-ומתן עם דיירים פה ושם כדי לקבל את הסכמתם לפתרון זה או אחר. כדי למנוע זה צריכה להיות נציגות מוסמכת של התושבים והאוכלוסייה במקום.

חבר-הכנסת לבנבראון הציע שנזמין גורמים מסויימים. אנחנו מזמינים את ראש העיר ואם הוא מוצא לנכון להביא אתו נציג נוסף - זה עניינו. אנחנו מכבדים את מי שמופיע. אם ראש העיר ימצא לנכון להזמין עוד מישהו - זה עניינו.

א. לבנבראון: אני מפנה את בקשתי לראש העיר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 אין ספק שנצטרך לבקר בעכו כדי לעמוד מקרוב על המצב. אם כי כל אחד מאתנו ביקר בנפרד בעיר טוב שהוועדה כגוף חבקר בה.

מנכ"ל משרד השיכון נמצא בחוץ-לארץ, מר אלפנדר חולה, ובהודמנות זו נשלח לו ברכת החלמה מהירה ושלמה, ויתכן שזו הסיבה שהדברים נמסרו לא כפי שקיווינו. מר צלנר עשה עבודתו בצורה נאותה.

לאחת הישיבות הבאות שלנו נזמין את שר השיכון או את מנכ"ל המשרד, כדי שנוכל לשמוע מצינור ראשון על התכניות הקיימות. בממשלה הקודמת היתה ועדת שרים לענייני עכו, היו לה הצעות שונות אלא שהן נשארו על הנייר והממשלה הנוכחית לא אימצה אותן מסקנות. נציגי עכו טוענים שהם מתדפקים על הדלתות, שהן אולי נפתחות אבל הישועה לעכו עדיין לא באה. ועדת העבודה תטפל באופן רציני בסוגיה זו ותעשה כמיטב יכולתה כדי לקדם פתרון. מסקנות הטובות ביותר, אם הן בהן תזוזה - לא תוכלנה לקדם פתרון.

אין ספק שנצטרך לשמוע גם דעתו של שר הקליטה לצערנו הרב, מימדי העלייה אינם גדולים ואין עולים. נשאלת השאלה אם אי-אפשר להשתמש בדירות שהיו מיועדות לעולים לפתרון בעיות בווערות של ותיקים יותר ובינתיים אפשר לבנות דירות לעולים שיגיעו אלינו בעתיד. בעניין זה אנחנו צריכים לשמוע דעתו של שר הקליטה.

ה. זיידל: גם כשהיתה עליה היא לא זרמה לעכו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 אינני מקבלת את דעתו של חבר-הכנסת אמנון לין, שכל עוד לא נפתור את הבעיות של עכו - אין להעביר אליה עולים. אני סבורה שבעליה יש ברכה והם מעודדים התפתחות.

בהודמנות זו רצוני לברך את חבר-הכנסת לין המחליף את פעילותו בוועדת העבודה בפעילות בוועדה אחרת, ולהודות לו על תרומתו הנכבדה לדיוני ועדת העבודה. את חבר-הכנסת לין בוועדת העבודה יחליף חבר-הכנסת יגאל כהן. אני בטוחה שהידע של חבר-הכנסת יגאל כהן והרגישות שלו לנושאים השונים שאנחנו דנים בהם יחזקו את ועדת העבודה. אני מקווה שנוסיף ונראה את חבר-הכנסת לין בדיונים שלנו שהוא קרוב אליהם, מה גם שיש על סדר היום שלנו נושאים לדיון שהועלו על-ידו במסגרת ההצעות לסדר היום.

ש ו נ ו ת

ל. דיציאן:
באחת הישיבות, לפני יציאתה של יושבת-ראש הוועדה לחוץ-לארץ, הצעתי שנקיים דיון על השכר הממוצע במשק. הענין קיבל דחיפות יתרה נוכח הרפורמה, כי כל תשלומי הביטוח הלאומי מבוססים על השכר הממוצע במשק.

אני מניח שהיושבת-ראש קיבלה דיווח על

דיוני הוועדה המשותפת.

לא. אני מחכה לפרוטוקול.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

יש צורך דחוף שנקיים דיון ממצה על הנושא, שלדעתי הוא מכריע בכל הנוגע לתשלומי

ל. דיציאן:

הביטוח הלאומי.

ה. זיידל:
בהמשך לדבריו של חבר-הכנסת דיציאן רצוני לציין שיש התחייבות של שרי האוצר והעבודה לקיי בוועדת העבודה דיון בנוגע להצעה שנחקבלה אצלנו על העלאת קיצבת הזיקנה. אני מציע שנצרך את הדיונים עם שני השרים בוועדה המשותפת של ועדת העבודה וועדת הכספים.

חבר-הכנסת ורטמן הידיע מעל במת הכנסת שזו התחייבות של שני השרים.

ל. דיציאן:

אנחנו עומדים לפני פגרת הקיץ בדעתי לבקש רשות לקיים ישיבות בחקופת הפגרה

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לאפעל בכיוון זה.

כדי לסכם את בקשתנו לנתונים בקשר לעכו אנני הוזרת ומציינת שעלינו לקבל ממשרד השיכון נתונים על היקף הבעיה בעכו ועל דתכניות לעתיד.

טוב יהיה אם נוכל לקבל את הסקר שנעשה

על-ידי מינוזל מקרקעי ישראל לגבי העיר העתיקה.

אני מבקש לציין שהצטמצמתי בדברי אך ורק לשני הסעיפים שעמדו על סדר היום ואילו

ג. צלנר:

הדיון בוועדה גלש לתחומים שאם כי אני עוסק בנושא באופן זמני יכולתי להשיב.

אני מצטער שהתקבל רושם בלתי מדוייק כאילו

המשרד לא היה ער לבעיות והתעורר רק אחרי שהיו הפגנות.

אנחנו מבקשים לקבל פרטים. אני מבקשת שתקבלו את הבקורת בצורה חיובית כי ברור

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

שאם הקצב של הביצוע היה מתאים - פניה של עכו היו שונים.

אני הוזרת ומדגישה שאנחנו מבקשים לקבל

פרטים ונתונים מדוייקים.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.